

Maharashtra Pharmacist Association

Unite, Organize and Fight for Right!

"Aamhi Pharmacist!"

Vol. No. 1 Issue No. 5

July 2009

Rs. 20

Editorial

Parliament election results are finally out on 16/5/09, after voting took place in five stages beginning on 23rd April 2009 and ended on 13th May, 2009, which was held in very peaceful manner. It is really a awesome process happens every five years in the world's largest democracy nation. Whole world watches this phenomenon keenly and curiously. The people and politicians and bureaucracy, Govt. servants and police force, all of them deserve a admiration for doing this wonderful job!

United Progressive Alliance got little less seats to form clear majority, however like minded parties voluntarily supported this front, which made them possible to form a comfortable majority group to rule the country for next five years. Nevertheless the outcome of the election was a surprise for all parties and political pundits. However it was a nightmare experience for people like Lalu Prasad Yadav, Ramvilas Paswan, Mayavati, Mulayam Singh Yadav, Chandrababu Naidu, Jaya Lalita, left parties and NDA alliance parties, who have measurably failed to find them in process of becoming part of new government. Luckily their failure to get even number of elected members of parliament from their faction can not make any nuisance value to the present government and people are assure of this government for another smooth term.

Now the people of India can expect after strengthening the hands of Dr. Manmohan Singh and his ministers to run the government with maximum transparency and tackle the burning issues like terrorism, good relation with neighboring countries, alienation of poverty, health, education, infrastructure, etc. At the same time with slender majority, they will always be under the scanner for their performance and every now and then people will watch their governance with critical mind.

As for as pharmacy profession and drug and health issues are concerned, we have the ministers of caliber like Sharad Pawar, Gulam Nabi Azad, Azagiri, Prithviraj Chavan and Kapil Sibal to head the ministries like agriculture, public distribution system and consumer protection, health and family welfare, chemicals and fertilizers, science and technology and human resource development respectively.

We are aware that there are very serious issues right from unemployment to development of most important departments, like FDA, CDSCO, PCI, etc, including our demand to have independent pharmacy ministries both at central and state government levels, to undertake all the pharmacy and drug related issues. We hope our persistent efforts during coming five years will bear some fruitful results, through the likely co-operation we will get from these honorable ministers.

फार्मासिस्ट मित्रांना आवाहन !

प्रिय फार्मासिस्ट मित्रांनो,

आम्ही फार्मासिस्ट ! हे महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोसिएशनचे मुखपत्र आता नियमितपणे आपल्याकडे पाठवतांना अत्यंत आनंद होत आहे.

सदरहू मासिकामधून इंग्रजी व मराठी लेखांचा अंतर्भाव केला जातो. प्रसंगी हिंदीमध्ये असलेले लेख सुध्दा **आम्ही फार्मासिस्ट !** अंकामधून प्रकाशित होतील.

महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोसिएशनचा बुलंद आवाज **आम्ही फार्मासिस्ट !** च्या प्रत्येक अंकामधून प्रकाशने दिसावा यासाठी आपला प्रयत्न राहिल.

आम्ही फार्मासिस्ट ! हा महाराष्ट्रातल्या तमाम फार्मासिस्टचा आवाज आहे म्हणून हा आवाज प्रत्येक सहकाऱ्यापर्यंत पोहोचविण्याचा मानस आहे. तेव्हा आपल्या अडचणी/प्रश्न/शंका/भेडसावणाऱ्या समस्या/अनुषंगिक मुद्दे/महत्वाच्या बाबी/मत/विचार/प्रतिक्रिया सर्व सहकाऱ्यांपर्यंत पोहोचाव्यात म्हणून तुम्हा सर्वांना नम्र विनंती आहे की अगदी खुल्या मनाने व बिनधास्तपणे आपले विचार/लेख आमच्याकडे पाठविण्याचा उपक्रम त्वरित हाती घ्या. या विचाररूपी मंथनामुळेच आपली दिशा, ध्येय, धोरणे यांची पुढील वाटचाल योग्य प्रकारे ठरविण्यासाठी निश्चित मदत होणार आहे. म्हणून मित्रांनो आता अजिबात उशीर लावू नका ! उठा व आपल्या मनातील विचार सर्वांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी **आम्ही फार्मासिस्ट !** ला आपले करा.

विचार हिच शक्ती ! विचार सुचले की कृती होईल

कृतीनेच सर्वांचे हित जपले जाईल.

समाजाच्या हितामध्येच आपले हित दडले आहे.

चला उठून आपण सर्वजण कामाला लागू या, फार्मसी व्यवसायाला भारतामध्ये मोठे करू या !

जे फार्मासिस्ट स्वतः मेडिकल स्टोअर्स चे मालक आहेत त्यांच्या अस्तित्वासाठी
महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोसिएशनच्या आग्रहाच्या मागण्या!!!

- जे फार्मासिस्ट स्वतः दुकान मालक आहेत त्यांना ३०% एवढा जास्त नफा औषधी कंपन्यांनी द्यायलाच पाहिजे.
- औषधांचा घाऊक व्यापार करण्यासाठी औषधी कंपन्यांनी स्वतः फार्मासिस्ट असलेल्या अनुभवी व ज्येष्ठ मेडीकल स्टोअर्स मालकांना तालुका पातळीवर वितरणाचे हक्क त्वरित दिलेच पाहिजेत.
- शासनाने या पुढे किरकोळ औषधी दुकान सुरू करण्यासाठी व औषधांचा ठोक व्यापार करण्यासाठी फक्त फार्मासिस्टनाच औषधी विक्री परवाने मंजूर करण्याचे धोरण स्विकारून तसे आदेश संबंधित खात्यास त्वरित दिले पाहिजे.

कम्युनिटी फार्मासिस्ट वाचवायचा असेल तर वरील मागण्या त्वरित मान्य झाल्याच पाहिजे व या मागण्या मान्य होईस्तोवर महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोसिएशन शांत बसणार नाही याची नोंद शासनाने घ्यावी.

फार्मसी व्यवसायाचा विजय असो ! फार्मसी व्यवसाय चिरंतन राहो!!

महाराष्ट्र स्टेट फार्मसी कौंसिल सभासद निवडणूक २००९ सर्व फार्मासिस्ट सहकाऱ्यांना आवाहन !

आपणास माहित आहे की फार्मसी व्यवसायाचे नियमन हे १९४८ साली तयार केलेल्या फार्मसी अॅक्ट व त्या अंतर्गत राज्यांनी तयार केलेल्या नियमांनुसार चालते.

स्वातंत्र्यापूर्वीपासून इंग्रज सरकारच्या राजवटीमध्ये, समाजातील प्रत्येक व्यावसायिक जसे डॉक्टर, नर्स, वकील, इंजिनियर इत्यादींनी आपला व्यवसाय हा निव्वळ व्यापार नसून तो व्यवसाय म्हणूनच राहिला पाहिजे व टिकवीला पाहिजे यासाठी स्वतंत्र कायदे करण्यात आले. त्या कायद्यांतर्गत प्रत्येक व्यावसायिकांच्या कौंसिल तयार करण्याच्या तरतुदी केल्या. या कायद्यांतर्गत व्यावसायिक म्हणून नोंद करण्यासाठी लागणारी अर्हता निश्चित केली व प्रत्येक कौंसिलमध्ये सभासद संख्या व त्यांची अर्हता विहित करण्यात आली. प्रत्येक व्यावसायिकाने राज्याच्या कौंसिल कडे अगोदर आपले नाव नोंदविणे अनिवार्य केले. अशा प्रकारे केलेल्या नोंदणीनंतरच व्यावसायिकांना व्यवसाय करण्याची मुभा देण्यात आली. या व्यतिरीक्त अन्य कुणीही व्यक्ती विशिष्ट व्यवसायामध्ये व्यवसाय करू शकत नाही. अशा नियमामुळे, प्रत्येक व्यवसाय हा त्या व्यवसायातील अधिकृत नोंदणी केलेल्या व्यावसायिकांसाठीच राखून ठेवला गेला आहे, याची जाणीव फार्मासिस्ट व्यावसायिक या नात्याने आपण सर्वांना असली पाहिजे. याचबरोबर कौंसिल ने नोंदणीकृत व्यावसायिकांनी व्यवसाय करण्यासाठी घालून दिलेल्या मर्यादेमध्ये व कौंसिलने तयार केलेल्या आचार संहिता व नैतिक तत्व प्रणाली च्या अधीन राहून व्यवसाय करण्यावर भर दिला आहे. एखादा व्यावसायिक ठरवून दिलेल्या आचार संहितेचे अथवा नैतिक प्रणालीचे उल्लंघन करित असेल तर त्यावर गरजेनुसार विविध प्रकारची दंडात्मक कारवाई जसे ताकीद देणे, त्याचे सभासदत्व निलंबित करणे अथवा रद्द करणे व प्रसंगी न्यायालयात खटला दाखल करण्याच्या तरतुदी केल्या आहेत, याची दखल आपण सर्व फार्मासिस्ट जणांनी एक व्यावसायिक म्हणून घेतली पाहिजे.

एकीकडे अर्हता प्राप्त व्यक्तीच एखादा विशिष्ट व्यवसाय करू शकतात, त्यांच्या व्यतिरीक्त अन्य व्यक्ती तो व्यवसाय करू शकत नाही. अशा प्रकारे व्यावसायिकांसाठी त्यांचा व्यवसाय राखून ठेवला आहे. या कवचामुळे ज्यांच्याकडे पात्रता नाही अशा व्यक्तींना विशिष्ट व्यवसाय करण्यापासून प्रतिबंधित केले आहे. त्याच बरोबर एखाद्या व्यवसायातील व्यावसायिक हा ठरवून दिल्याप्रमाणे वागतो किंवा नाही, यासाठी काही बंधने घालून दिल्या गेले आहेत.

प्रत्येक व्यावसायिकांनी, त्यांचाच सहभाग असलेल्या केंद्रीय तथा राज्यस्तरीय परिषदाद्वारे त्यांच्या व्यवसायाचे नियमन करणे अभिप्रेत असल्याने, विशिष्ट व्यवसायातील व्यावसायिकांना स्वतःचा कारभार स्वतःच सांभाळणे, त्यांचे नियमन करणे या गोष्टी अनिवार्यपणे कराव्या लागतात. केंद्र किंवा राज्य शासन त्यात ढवळाढवळ करू इच्छित नाही, ही एक प्रकारे व्यवसाय सुरक्षीत ठेवण्यासाठी इतर व्यक्तींना प्रतिबंध करण्यासाठी व ज्याचा व्यवसाय आहे अशा व्यावसायिकांनीच आपण होवून आपल्या व्यवसायाची सुरक्षा करण्याची जबाबदारी केंद्र सरकारने व्यावसायिकांवर टाकली आहे. ही बाब उल्लेखनीय आहे.

या नुसार, फार्मसी व्यवसायामध्ये केंद्रीय स्तरावर फार्मसी कौंसिल ऑफ इंडिया व राज्यस्तरावर महाराष्ट्र राज्य फार्मसी परिषद या दोन कौंसिल्सवर फार्मसी व्यवसायाच्या नियमनाची जबाबदारी टाकलेली आहे. केंद्रीय परिषदेकडे फार्मसी शिक्षणाची जबाबदारी, त्यात प्रामुख्याने शिक्षण संस्थांचा स्तर हा किमान बाबींची पूर्तता करून योग्य प्रकारे राखला जातो किंवा कसे, त्यावरच त्या संस्थांना मान्यता देणे वा न देणे अथवा दिलेली मान्यता काढून घेणे हे अधिकार दिलेले आहेत. त्याच वेळी राज्य कौंसिलकडे फार्मासिस्टचे नाव नोंदणीचे काम दिले असून जे फार्मासिस्ट जबाबदारीने काम करित नाहीत, अशा फार्मासिस्टच्या विरुद्ध योग्य ती कारवाई करण्याचे अधिकार दिलेले आहेत. तसेच फार्मसी ॲक्ट १९४८ च्या कलम ४२ खालील तरतुदीनुसार औषधांचे डिस्पेंसिंग, कम्पाऊंडिंग, प्रीपॅरेशन अथवा मिक्सिंग करण्याचे अधिकार फक्त नोंदणीकृत फार्मासिस्टनाच देण्यात आले आहेत. या नियमाच्या अंमलबजावणीची जबाबदारी देखील राज्य फार्मसी परिषदेवर सोपविली आहे.

थोडक्यात काय तर प्रत्येक फार्मासिस्टने आपला व्यवसाय संघटीत करणे, आपल्या व्यवसायाचे नाव खराब होऊ नये म्हणून सर्वोत्तमरी काळजी घेणे आणि हे सर्व काम सुरळीत चालवायचे असेल तर आपल्या केंद्रीय व राज्य परिषदांना त्यांचे कार्य करण्यास मदत करणे, त्यांना मार्गदर्शन करणे व त्यांच्या कार्यावर नजर ठेवून त्यांना व्यवसायात सतत सुधारणा घडून याव्यात म्हणून विचार पुरविणे व त्यानुसार कृती करणे आवश्यक आहे. प्रत्येक फार्मासिस्टची हे प्रथम कर्तव्य व नैतिक जबाबदारी आहे.

आपण सर्वजण एक खूणगाठ मनाशी कायमपणे बांधून ठेऊया, ती म्हणजे आपला फार्मसी व्यवसाय खऱ्या अर्थाने सर्वोच्च स्थानी न्यायचा असेल तर प्रत्येक फार्मासिस्ट हा अत्यंत जागरूक, अभ्यासू, व व्यवसायाच्या प्रत्येक कार्यात वाटा उचलणारा हवा. हे कार्य त्यांनी तयार केलेल्या त्यांच्या संघटनेच्या माध्यमातून फार सक्षमतेने चालवता येवू शकते. मात्र त्यासाठी त्यांची स्वतःची मजबूत संघटना असावयास हवी. या व इतर अत्यंत महत्वाच्या अशा ध्येय पूर्तिसाठी आपण **महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोसिएशन** ची स्थापना केली आहे.

याचबरोबर **महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोसिएशन** प्रत्येक फार्मासिस्टला वैयक्तिकरित्या सशक्त करण्यासाठी प्रयत्नांची पराकाष्ठा करित आहे. संघटनेचा प्रत्येक फार्मासिस्ट सभासद हा जेव्हा बळकट व सशक्त होईल तेव्हाच तो खऱ्या अर्थाने फार्मसी व्यवसायाचे हित सांभाळेल यात शंका नाही. संघटना मजबूत असेल तर केंद्रीय व राज्यस्तरावरच्या परिषदा देखील अधिक चांगल्या प्रकारे काम करू शकतील. संघटना ही प्रत्येक सभासद आणि केंद्रीय फार्मसी कौंसिल व राज्य फार्मसी कौंसिल यामधील अत्यंत महत्वाचा आवश्यक दुवा आहे. तेव्हा सर्वप्रथम वैयक्तिक पातळीवर प्रत्येक फार्मासिस्ट हा स्वतः कार्यशील व सशक्त व्यावसायिक झाला पाहिजे. त्यानंतर महाराष्ट्रातील प्रत्येक फार्मासिस्टची संघटना म्हणजेच **महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोसिएशन** ही देखील सशक्त बनेल व या साखळीद्वारेच केंद्र व राज्य परिषदा उत्कृष्ट कार्य करू शकतील हे निर्विवाद सत्य आहे.

तथापी महाराष्ट्र राज्यातील फार्मसी व्यवसायातील सद्य स्थितीबाबत बोलायचे झाल्यास आपणास दिसून येईल की मागील १० वर्षात दोन वेळा झालेली राज्य फार्मसी परिषद सभासदांची निवडणूक म्हणजे एका ठराविक औषधी दुकान मालकांच्या संघटनेपुरती मर्यादित राहिली. मागील दोन्ही वेळा या दुकान मालकांच्या संघटनेने कोणास ठाऊक कुठल्या उद्देशाने, जो केवळ त्यांनाच माहिती आहे, एकत्र येऊन या निवडणूकामध्ये रस घेतला व केवळ संख्या बळाच्या व आपसातील संघटन कौशल्याच्याआधारे फक्त औषधींचा किरकोळ व घाऊक व्यापार करणाऱ्या फार्मासिस्टना निवडून आणले. यामुळे फार्मसी व्यवसायातील इतर शाखेतील एकही फार्मासिस्ट राज्य परिषदेवर निवडून येवू शकला नाही. सदरहू परिषदेमध्ये फार्मसी व्यवसायाचे नियमन ? ही काय भानगड आहे रे भाऊ! अशा रितीने मागील दहा वर्षांमध्ये कामकाज चालल्याचे दिसून येते.

मागील दोन्ही वेळेला फार्मसी व्यवसायातील इतर शाखेतील जसे फार्मसीचे प्राध्यापक, औषध नियंत्रण शाखेतील अधिकारी वर्ग, हॉस्पिटल फार्मासिस्ट, औषध उत्पादन व विपणन अथवा इतर क्षेत्रामध्ये असलेले फार्मासिस्ट यांना प्रतिनिधीत्व मिळू न शकल्याने, वरील प्रकारे निवडून आलेल्या सभासदांच्या परिषदेने काय कार्य केले हे आपल्याला ठावूक नाही. वास्तविक राज्य फार्मसी कौंसिल ही सर्व समावेशक असायला हवी. त्यामध्ये फार्मसी व्यवसायातील सर्व शाखेत कार्यरत असलेल्या फार्मासिस्ट ना प्रातिनिधीत्व मिळाले पाहिजे हे निसर्ग नियमाला धरून आहे. जर आपली राज्य फार्मसी परिषद ही सर्व समावेशक राहिल तरच आपणा सर्वांचा फार्मसी व्यवसाय हा अधिक चांगल्या प्रकारे वाटचाल करू शकतो. आपल्या अडचणी अथवा मागण्या या परिषदेच्या माध्यमातून सोडविण्यासाठी त्याचा परिणामकारक उपयोग करू शकतो.

तेव्हा मित्रांनो आतापर्यंत जे झाले ते झाले, यापुढे मात्र आपण सर्वांनी मिळून निर्णय घेतला पाहिजे व आपली राज्य फार्मसी परिषद ही गतीमान करण्यासाठी व सर्व समावेशक होण्यासाठी येणारी निवडणूक एकत्रितपणे व खेळी मेळीच्या वातावरणात संपन्न झाली पाहिजे. फार्मसी व्यवसायातील प्रत्येक फार्मासिस्टचा उत्कर्ष हे ध्येय नजरेसमोर ठेवून आपण सर्वांनी या निवडणूक प्रक्रियेमध्ये सहभागी व्हायला पाहिजे. या माध्यमातून आता केवळ कम्युनिटी फार्मासिस्ट नव्हे तर त्यांच्या जोडीला शिक्षक, औषध नियंत्रण प्रशासनातील अधिकारी, रूग्णालयातील फार्मासिस्ट, औषधी उत्पादन, मार्केटिंग क्षेत्रातील सर्वास मान्य होणारे सहकारी निवडून देण्यासाठी आपण आतापासूनच तयारीला लागले पाहिजे.

आपणास माहित आहे की आपल्या परिषदेवर केवळ सहा सभासदांच्या जागा या नोंदणीकृत फार्मासिस्टने मिळून निवडून द्यावयाच्या आहेत. उर्वरित पाच जागा महाराष्ट्र शासनातर्फे नामनिर्देशनाने भरल्या जातात. ही सभासद संख्या पूर्वीपासून, ज्यावेळी महाराष्ट्र राज्यात फार्मासिस्टची संख्या केवळ काही हजारांच्या आसपास होती तेव्हापासून ती तेवढीच राहिलेली आहे, जी आता राज्यातील फार्मसी व्यवसायाच्या विकासासाठी अत्यंत तोकडी ठरत आहे. तसेच नियमात तरतूद नसल्यामुळे ती सर्व समावेशक प्रतिनिधींची राहिलेली नसून फक्त औषधी दुकान मालकांच्या हाती गेल्याने फार्मसी व्यवसायाच्या खऱ्या विकासासाठी कुचकामी ठरली आहे.

वास्तविक राज्यातील एक लाखापेक्षा जास्त असलेल्या फार्मासिस्टच्या फार्मसी व्यवसायाचे नियमन व विकास हा सर्व समावेशक प्रतिनिधीत्व व कमीत कमी दोनशे सभासद असलेल्या परिषदेकडून अधिक चांगल्या प्रकारे होऊ शकते. यासाठी आपल्या संघटनेने राज्य शासनाला एक निवेदन या अगोदरच दिलेले आहे. मात्र

जोपर्यंत ही मागणी मान्य होत नाही तोपर्यंत आपल्याला आहे या सभासद संख्येवर अवलंबून राहून राज्य परिषदेचे कामकाज अत्यंत प्रभावीपणे नाईलाज म्हणून करावे लागणार आहे.

तसेच आताची निवडणूक पध्दत ही पोस्टाद्वारे मतदान पत्रिका पाठवून केली जाते, त्या ऐवजी प्रत्येक तालुक्याच्या ठिकाणी प्रत्यक्ष मतदान करण्याची सोय शासनाने करावी म्हणून आपण शासनास भाग पाडणार आहोत. नुकत्याच झालेल्या राज्य वैद्यक परिषदेची निवडणूक ही पोस्टाने मतदान न करता जिल्हाधिकारी यांनी आयोजित केलेल्या जिल्हाच्या ठिकाणीच शांतपणे पार पडली आहे ही बाब येथे मुद्दाम नमुद करित आहे.

तेव्हा मित्रांनो ज्या ज्या फार्मासिस्टना आपण राज्य फार्मसी परिषदेमध्ये आपल्या शाखेचे योग्य नेतृत्व करू शकू असे वाटत असेल त्यांनी, तसेच फार्मसी व्यवसायातील प्रत्येक शाखेच्या संघटनेने त्यांच्यातील योग्य व्यक्ती शोधून त्यांची नावे महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोसिएशनकडे पाठविली तर निवडणूकीच्या खूप आधी उमेदवार निवडणे सोपे जाईल. तेव्हा आपण सर्वांना महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोसिएशन तर्फे आवाहन करण्यात येते की आता अधिक वेळ न घालवता, नोव्हेंबर २००९ पुर्वी निवडणूका होतील त्यासाठी तयारीला लागू या. जितक्या लवकर सहकाऱ्यांची नावे निश्चित करण्यात येतील तितक्या लवकर येणाऱ्या निवडणूकीमध्ये एक दिलाने काम करून व फार्मसीच्या सर्व शाखेतील सर्वोत्कृष्ट प्रतिनिधींना निवडून देवून आपली राज्य फार्मसी परिषद भारतातील एक आदर्श व उत्तम राज्य फार्मसी परिषद आहे हे सर्वांना दाखवून देऊ.

डॉ आत्माराम पवार लिखित "औषधे घेतांना" या पुस्तकाचा प्रकाशन सोहळा

तंबाखूपासून तयार करण्यात आलेल्या विविध उत्पादनाच्या सेवनापासून होणाऱ्या दुष्परिणामांची माहिती सर्व लोकांना व्हावी म्हणून जगभरात दि. ३१ मे हा तंबाखू दिन या नावाने साजरा केला जातो. फार्मासिस्ट हा आरोग्य मित्र व आरोग्य सेवक असल्याने, त्यांचा सहभाग केवळ ह्या दिवसापूरताच मर्यादित न राहता, तो अशा प्रकारच्या लोक शिक्षणामध्ये अग्रभागी रहात असल्याचे चित्र अलिकडील काळात भारत देशामध्ये दिसू लागले आहे हि समाधानाची बाब आहे.

योगायोगाने याच दिवशी म्हणजे ३१ मे २००९ रोजी पुणे येथे एका शानदार सोहळ्यामध्ये महाराष्ट्रातील एक अग्रणी प्राध्यापक लेखक डॉ. आत्माराम पवार ज्यांनी आतापर्यंत औषध निर्माणशास्त्र शिक्षण संबंधी एकूण ७ पुस्तके लिहीली आहेत, त्यांच्या आठव्या पुस्तकाचे

" औषधे घेतांना – रूग्ण समुपदेशन " या पुस्तकाचे प्रकाशन करण्यात आले. भारती विद्यापीठाचे उपकुलगुरू व फार्मसी शिक्षणक्षेत्रामध्ये ज्यांचे नाव भारतभर प्रसिध्द आहे असे अधिकार संपन्न व आमचे सर्वांचेच लाडके डॉ. शिवाजीराव कदम सर यांच्या हस्ते सदर पुस्तकाचे प्रकाशन झाले. डॉ.कदम सरांनी आपल्या अध्यक्षीय भाषणामध्ये डॉ आत्माराम पवार सरांच्या या नवीन उपक्रमाचे तोंड भरून कौतुक केले. सदरहू पुस्तक सामान्य लोकांना अत्यंत सोप्या करून सांगितलेल्या मराठी भाषेमध्ये लिहण्याबद्दल त्यांचे विशेष अभिनंदन केले. श्री. कदम सरांनी फार्मसी शिक्षणाचा दर्जा उंचावण्यासाठी आता सर्व संबंधितांनी प्रयत्न केले पाहिजे व जागतिक स्तरावर आपण कोठेही मागे राहणार नाही याची वेळीच खबरदारी घेतली पाहिजे. फार्मासिस्ट हा रूग्ण व लोकांच्यासाठी अधिक उपयुक्त व्यावसायिक असणे ही काळाची गरज आहे व त्यासाठी तो जितका उच्च शिक्षण घेतलेला व प्रशिक्षित असेल तितका तो पाहिजे आहे. म्हणून आता फार्म.डी सारख्या अभ्यासक्रमाची गरज त्यांनी प्रतिपादन केली, आजचा कम्युनिटी फार्मासिस्ट हा खऱ्या अर्थाने समाजास सेवा देतो का? प्रत्येक फार्मासिस्ट ने सामाजिक बांधिलकी जपली पाहिजे व ज्या कारणासाठी ह्या व्यवसायाचे अस्तित्व असणे आवश्यक आहे ते उद्दीष्ट पार पाडण्यासाठी कम्युनिटी फार्मासिस्टने सज्ज व्हावे अशी अपेक्षा त्यांनी यावेळी व्यक्त केली.

कार्यक्रमाच्या सुरुवातीस गौतमी प्रकाशनाचे श्री. निषाद देशमुख जे स्वतः बी. फार्म असून त्यांनी या पुस्तक प्रकाशनाचे प्रयोजन विषद केले. एका फार्मासिस्ट ने पुस्तक प्रकाशन व्यवसायामध्ये आपले स्थान निर्माण केल्याचा विशेष आनंद उपस्थित सर्व फार्मासिस्ट बंधुंना या प्रसंगी झाला नसेल तर नवलच!

या कार्यक्रमास महाराष्ट्रातील अनेक भागातून आलेले कम्युनिटी फार्मासिस्ट, विद्यार्थी वर्ग, श्री. सचिन इटकर सर, श्री. अनंत कदम सर, श्री. संतोष दिघे सर, प्राचार्य श्री. आर. व्ही. शेटे सर, प्राचार्य श्री. प्रशांत हंबर सर, प्राचार्य श्री. गायकवाड सर, प्राचार्य श्री. काटेदेशमुख सर, निवृत्त सह आयुक्त, अन्न व औषध प्रशासन श्री. पी.एल.अपर्शिगेकर सर, व महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोसिएशन चे अध्यक्ष श्री. बी.ई.खोमणे यांनी हजर राहून महाराष्ट्रातील सर्व फार्मासिस्ट बंधुंच्या वतीने श्री. आत्माराम पवार सरांचे अभिनंदन केले. या कार्यक्रमास पुण्यातील सुशिक्षित नागरीक, मित्र परिवार, पत्रकार मंडळी यांनी मोठ्या संख्येने उपस्थित राहून कार्यक्रमाची शोभा द्विगुणीत केली

डॉ. आत्माराम पवार सरांनी कम्युनिटी फार्मासिस्ट व लोकांच्या औषध विषयक माहितीसाठी त्यांचे १४५ वे व्याख्यान पुष्प खास त्यांच्या ढंगात सादर करून कार्यक्रमाची यशस्वी सांगता केली.

Pharmacy education and industry experts. A imperative combination for shaping up future perfect pharmacists.

The present pharmacy graduate level course is industry oriented. Apart from basic subjects like, Anatomy and physiology, microbiology, biochemistry and pharmacology, students of pharmacy course are required to undergo study of subjects which makes them specialists in the art of drug manufacturing and analysis techniques. These subjects necessarily requires

Simultaneous excellent hands on knowledge of well facilitated drug manufacturing environment. As we know these facilities cannot be made available by the educational institutes at their campuses. Moreover the teaching faculty of the institute does not have direct experience of drug manufacturing and analysis techniques. The gap between the knowledge of faculty members and the industrial manufacturing techniques, developed by using latest machines deprives the students from acquiring the as – of – now knowledge of drug manufacturing and analysis techniques. Without actual knowledge of industry, students find themselves in difficult position to become industry ready candidates. In turn industry people allege about the absence of this knowledge in the students, and feel that such would be employees are not up to their desire level.

In spite of one month's mandatory industrial training programme, as part of curriculum itself, students still find themselves devoid of current knowledge. In recent past number of pharmacy colleges have come up in Maharashtra and at the same time, good pharmaceutical units have closed down one after other, which added woes to the already knowledge stricken pharmacy students. In the given situation scenario of providing industrial training to pharmacy students becoming a difficult proposition and thus a big problem for institutes, students and industry as well. Because of lack of sufficient drug manufacturing units, maximum number of students are being accommodated by the drug companies which may not be an ideal condition for getting proper knowledge by the students.

To solve this issue, we have to rely upon the tie-ups between the educational institutes and industry. There are different approaches for the pharmacy colleges to bridge the gap between class room education and actual industrial knowledge.

Since any pharmacy institute's duty is to build industry capable students, it is therefore obligatory for them to take step by step initiatives in right direction. First among such initiatives would be to arrange one day tour for first year students, to visit any pharma unit, which will give them an idea of how their future career work place looks, what are its various manufacturing and analysis sections doing. The one day glimpses of pharma industry tour will make them little confident and aware about that environment where they would be going to spend their employment career.

Second initiative is to build an immediate tie-up with a pharma industry, as far as possible, nearer to their campus. From second year onwards invite the industry experts, on regular basis, who will give excellent inputs to the pharmacy students and thereby help sharpen their acumen.

Fixed graduate pharma trainee programme will ensure the students to get acquainted with the manufacturing and analysis processes with the associated industry partner. This sort of internship will definitely boost up the prospects of employment. Some of the students are likely to get the jobs in the same pharma unit where they have undergone the internship training programme.

For post graduate level pharmacy students, our colleges can tie-up with pharma companies and other R&D organizations, to provide an opportunity for these students to learn some of the techniques of R & D activities, during or after completion of their post graduation programmes.

The older colleges have an extra advantage of resourcefulness of their alumni. Those colleges, who are having good alumni network, take advantage of this access and many alumni who are industry experts are readily available to share their knowledge with their institutional brothers.

Here one conspicuous change we must not overlook. Because of reduced number of pharma manufacturing facilities, scarcity of jobs in drugs and analysis have become a major concern. Also because of burst of new degree level pharmacy colleges in the state of Maharashtra in last few years of time, it is certain that degree as well as post graduate level pharmacy students will have to face very stiff competition for securing the employment in the coming years. Therefore our graduate/post graduate students must make their mind setup open for accepting jobs and making career in alternative disciplines like chief community pharmacist in organized retail outlets, as hospital pharmacist and chief hospital pharmacist in big private hospital, as marketing representatives, as bioequivalence and bioavailability studies expert, data management expert, pharmacovigilance expert and quality assurance manager, etc in clinical research organizations and so on.

Maharashtra Pharmacists Association is closely looking at this unpleasant yet unavoidable situation and trying to overcome this hurdle with help of our senior brothers in industry, CROs, marketing and FDA Therefore before concluding this education- industry symbiotic partnership benefits for enriching the pharmacy students' in transition from academia to industry, we all should be careful, united and helping to secure the employment for the students' to begin their career as early as possible after passing their graduation and post graduation.

B.E.Khomne
President, Maharashtra Pharmacist Association

पुस्तक परिचय

"औषधे घेतांना" - रूग्ण समुपदेशन – लेखक डॉ. आत्माराम पवार

मित्रांनो, खरे तर आपल्या व्यवसायामध्ये लोकशिक्षणास्तव लोकांच्याच भाषेतून उपलब्ध असणारी पुस्तके, मला वाटते हाताच्या बोटावर मोजता येतील इतकी असावीत आणि म्हणून सर्वप्रथम डॉ. आत्माराम पवार सरांचे अभिनंदन करावेसे वाटते तेवढ्यासाठीच. वास्तविक डॉ. आत्माराम पवार सरांनी या अगोदर औषध निर्माण शास्त्राच्या विविध विषयांना वाहिलेली सात पुस्तके लिहिली आहेत. त्यावरून त्यांची पुस्तके लिहिण्यासाठी लागणारी चिकाटी व संदर्भ ग्रंथाचा त्यांनी खोलातून केलेला अभ्यास हे गुण प्रामुख्याने दिसून येतात. त्याही पेक्षा महत्वाचे म्हणजे औषध निर्माणशास्त्र शाखेमधील प्राध्यापक म्हणून कार्य करतांना सततच्या व्यापातून अगोदरच वेळ पुरत नाही. त्यात क्रमिक पुस्तके लिहिणे म्हणजे दिव्यच. परंतु डॉ. आत्माराम पवार सरांनी हे दिव्य नुसतेच पार पाडले नाही तर त्यापुढे जावून त्यांनी कम्युनिटी फार्मासिस्ट च्या ज्ञानामध्ये खरोखर

भर पडावी व तेही अगदी थोड्या वेळात जास्तीत जास्त व्यवसायिक कसे बनता येईल यासाठी त्यांनी अत्यंत कठोर मेहनतीने दररोजच्या अनुभवामधून, सूक्ष्म निरीक्षणाद्वारे केलेले अभ्यासपूर्ण विवेचन म्हणजे त्यांचे व्याख्यान. मी स्वतः कमीत कमी तीन वेळेला त्यांचे व्याख्यान ऐकले व पाहिले आहे. आनंदाची गोष्ट म्हणजे कम्युनिटी फार्मासिस्टसाठी तयार केलेल्या व्याख्यानाचा श्री. गणेशा, महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोसिएशन ने कम्युनिटी फार्मासिस्ट करिता मुंबई येथे आयोजिलेल्या एका शानदार समारंभाद्वारे झाला होता. त्या पहिल्याच व्याख्यानाने डॉ. पवार सरांनी आपल्या मार्मिक व मृदू विनोदरूपी शैली मुळे उपस्थितांची मते जिंकली! आणि माझ्या मनात तिळमात्र शंका उरली नाही. डॉ.पवार सरांच्या भविष्य काळातील या विषयावर त्यांची अधिकार वृत्ती ही निश्चित वाढत जाणार. एव्हाना त्यांनी या व्याख्यानाचा १४५ वा टप्पा पार केला आहे. मला खात्री आहे ते लवकरात लवकर सहस्त्रावा टप्पा नजिकच्या काळात पूर्ण करतील.

त्यांचा या अभ्यासपूर्ण व्याख्यानातील सूक्ष्म निरीक्षणाचा वाढत वाढत जाणारा अनुभव त्यांनी यासाठी आता पुस्तक रूपाने आपल्याला उपलब्ध करून दिला आहे. औषधाची संबंधीत समाजातील सर्वांच घटकांना उपयोगी ठरेल. डॉ. आत्माराम पवार सरांचे या प्रयत्नाबद्दल मनापासून खूप आभार!

प्रस्तूत पुस्तकामधून लोकांना सहज समजावे अशा शब्दामधून औषधे म्हणजे काय? त्यांचे विविध डोसेजचे प्रकार, ती घ्यावीत कधी व केव्हा, स्व- औषधोपचार, औषधांचा दुरुपयोग, महागडी औषधे घ्यावीत का? येथपासून ते औषधांचा दुष्परिणाम, औषधांची योग्य प्रकारे साठवणूक, आदि विषय घेऊन लोकांच्या औषधाबाबतच्या प्राथमिक ज्ञानामध्ये मोलाची भर टाकली आहे. प्रत्येक सुशिक्षित नागरीकाने हे पुस्तक आपल्या संग्रही ठेवावे व या पुस्तकातील अत्यंत उपयुक्त माहिती अनेकांपर्यंत पोहोचविल्यास लोकांच्या औषधाबाबतच्या अर्ध्या समस्या तरी नक्की कमी होतील अशि आशा करू या.

या पुस्तकाचे नाव "औषधे घेतांना" हे प्रथम ऐकले तेव्हा वाटले याचे नाव "औषधे देतांना" ठेवावयास हवे होते. कारण ह्या पुस्तकातील औषध विषयक माहिती ही कम्युनिटी फार्मासिस्टने पुन्हा पुन्हा वाचून ती मुखोद्गत केली पाहिजे. त्यामुळे त्याचा व्यावसायिक स्तर अगदी सहजपणे उंचावण्यात निश्चित मोलाचा हातभार लागणार आहे व म्हणूनच पवार सरांनी फार्मासिस्ट असा औषधी तज्ञांची योग्य व त्याचा फायदा रूग्णास व सर्व सामान्य लोकांना निश्चित होणार आहे. तेव्हा असे हे बहुमोली व बहुउपयोगी पुस्तक सर्व फार्मासिस्ट वर्गाने व कम्युनिटी फार्मासिस्ट व्यवसायिकांनी आवर्जून आपल्या संग्रही ठेवावे त्यामुळे त्यांचा नक्की फायदा होणार आहे.

एका परिने हे पुस्तक सामान्य ग्राहक, रूग्ण व फार्मासिस्ट यांनाच नव्हे तर डॉक्टर वर्गाला देखील उपयुक्त ठरू शकते.

मला वैयक्तिकपणे असे वाटते की माणूस खरच घडतो तो त्याच्या सभोवतालच्या संस्कारामुळे, लहानपणापासून आई-वडीलांनी, गुरूजनांनी केलेल्या उपदेशामुळे. अशाच एका डॉ. आत्माराम पवार नावाच्या संस्कारित व्यक्तिची जो लहान भावासमान, सहद मित्र व एक खराखुरा फार्मासिस्ट म्हणून आतापर्यंत त्यांची वाटचाल पाहतांना मन सहाजिकच आनंदाने भरून येते. म्हणूनच आत्माराम पवार सर आपले हे पुस्तक वाचकापुढे ठेवतात ते त्यांच्या मनोगतामधून व्यक्त झालेल्या भावनांना वाट मोकळी करून! त्यांनी आपल्या

आयुष्याच्या वाटचालीत त्यांच्या आईचा केवढा मोठा हात आहे हे अगदी मनमोकळे सांगितले तेव्हा आपल्यातील बहुतांश जणांना याचा प्रत्यक्ष आलेला असल्याने आपणही नकळतच आपल्या आईपुढे नतमस्तक होतो. डॉ. आत्माराम पवार सरांनी हे पुस्तक म्हणूनच त्यांच्या आईच्या प्रत्यक्ष तोंडातून आलेले उदार माझ्या कॅन्सरवर उपचार करण्यात पैसे घालण्यापेक्षा पोरांना शिकवा उदधृत करून त्यांच्या आईला त्या आठवणीसाठी व त्यांच्या जिद्दीसाठी अर्पण केले नसले तर नवल!

याप्रसंगी महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोसिएशन तर्फे डा. आत्माराम पवार सरांचे पुन्हा एकदा हार्दिक अभिनंदन करून, परमेश्वराकडे मागणे मागतो की आमच्या व्यवसायामध्ये आत्माराम पवार सरांसारखे हजारो हजारो आत्माराम पवार सर निर्माण होवो!!

-बी.ई.खोमणे-
अध्यक्ष, महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोसिएशन

Careers in Intellectual Property Rights – India & International

By: DR. SANJAY S. TOSHNIWAL *M.Pharm, Ph.D, L.L.B(Gen.), I.D.DP.*

e-mail : toshniwal_ss@yahoo.com Contact : +919325213091

Introduction

Intellectual Property Rights (IPR) is statutory expression to the moral and economic rights of creators in their creations. Intellectual property rights safeguard creators and other producers of intellectual goods and services by granting them certain time-limited rights to control the use made of those productions. These rights also promote creativity and the dissemination and application of its results and encourage fair-trading, which contributes to economic and social development.

Intellectual Property is a complex issue. Intellectual Property Laws, as the name suggests, is the creation and outcome of the human intellect. Rights attached to such creation of property from the human mind are referred to as IPR.

IPR is not a modern concept; its roots can be traced back in the 15th century when invention of the printing press enabled copying of literary works. That was the beginning of the journey of IPRs that has now taken a global shape in the form of *World Intellectual Property Organisation* (WIPO) and *Trade Related Intellectual Property Rights* (TRIPS) Agreement.

The importance of intellectual property rights can be gauged from the fact that almost every country including India has specific laws to protect the various forms of intellectual property.

Importance of IPR: The way ahead for developing countries

Historically, IP rights such as patents and copyrights have been extended to inventors and creators as a reward for innovation and as an incentive to disclose information to the public and promote innovation by others. Intellectual property in some form is almost universally recognized as an essential policy tool in market economies due to following advantages provided by the IPRs-

Financial incentive: Intellectual property rights grant exclusive rights to intellectual creations that allow owners of intellectual property to reap monopoly profits. These monopoly profits provide a financial incentive for the creation of intellectual property.

Technology diffusion: Technology diffusion occurs if intellectual property is licensed or sold, conversely technology can equally be prevented from being shared, should the owner wish not to sell or license.

Economic growth: The legal monopolies granted by IP laws are credited with significant contributions toward economic growth. Economists estimate that two-thirds of the value of large businesses in the U.S. can be traced to intangible assets.

Globalization is leading to harmonized IPR regimes around the world. In a complex patent landscape, some companies or research institutes need to consider moving their research to a country with few patents in the area of their interest. This could be seen as an opportunity to attract investment in R&D to developing countries. If this is done on a large scale and mainly to circumvent product development in countries where IPRs are in force, it could lead to companies taking counter measures for protection of their IP.

Protection of intellectual property has become so important that companies today carry out intellectual property audits to identify their intellectual wealth and form special departments to manage them.

Types of IPRs

As there are several ways and means of protecting the tangible assets, similarly, there are several tools to safeguard the intangible properties i.e. a book, a poem, a scientific or technological invention, industrial or agricultural creation, a broadcast, a film or anything that is created originally by human resources. Following are the tools of protecting originality and creativity:

Patents for inventions – **These are relevant to new and improved products and processes that have the capability for industrial application**

Trade marks for brand identity – **These are for goods and services for allowing distinctions to be made between different traders**

Designs for product appearance – **This involves the whole or a part of a product resulting from its features such as the lines, contours, colors, shape, texture or materials as well as its ornamentation;**

Copyright for material – **This includes literary and artistic material, music, films, sound recordings and broadcasts as well as software and multimedia.**

Besides the above, IP covers a larger area which extends to trade secrets, plant varieties, geographical indications and so on.

IPR education

There are a number of courses being offered in the field of IP. Most law courses have a module or offer specialization in IP. A number of institutes are also offering PG diploma, diploma and certificate courses; full time, part time as well as in distance learning. A number of academic institutes have started courses on IP, which are either short-term programs or specialization at the post-graduate level. Some of these are IITs that have IP awareness programs as a part of their regular curriculum, National Law Schools, Private Law Colleges like NALSAR, AIPS, IIPS, etc and private institutions like Global Institute of Intellectual Property (GIIP, Delhi)

General eligibility for pursuing IPR education: Interested professional should have a Bachelor's Degree or equivalent in any discipline from a recognized Indian or Foreign University. Candidates in the final year of Bachelor's Degree Course can also apply for the said courses.

Opportunities for IP professionals

The global economy is moving more towards intellectual property rather than land and labor. India has the potential to emerge as a global innovation hub in the entire world, eminent experts and industry leaders have said. As India moves from a developing nation to becoming a pioneer in outsourcing services and a knowledge economy, IP has taken a new place for India's inventors and growing Industries. To sustain its growth and to keep pace with the global competition, there is definite requirement to innovate, protect and build commercial and business strategy tools. Therefore IP is a source of creating lucrative job opportunities and career opportunities for technically qualified professionals, academia and scientists. To mention, following are some of examples of opportunities for an IP professional-

- **Pharmaceutical companies**
- **FMCGs and durable goods industries**
- **Law firms**
- **Institutes/firms/companies working on agriculture**
- **Institutes offering courses in IPR**
- **Software companies**
- **Institutes/ companies/organizations working on science and technology**

Acknowledgement

Thanks to Maharashtra Pharmacist Association for having given me this opportunity to share views on the said subject and also happy to note that MPA is taking up the tasks to provide information on different horizons of the field which helps students or professionals to choose their career options. My best wishes to association for this noble task...

To reduce the mess in higher education, scrap the bodies like U.G.C., A.I.C.T.E., etc.

At the behest of Prime Minister Dr. Manmohan Singh, Govt of India appointed some eight months back a high-powered committee under the chairmanship of Yash Pal, erstwhile Chairman of University Grants Commission and renowned scientist, to look into numerous problems cropped up in the management of higher education, mainly because of multiple agencies like All India Council for Technical Education (A.I.C.T.E.), University Grants Commission (U.G.C.), National Council for Teacher's Education (N.C.T.E.) and the National Accreditation and Assessment Council (N.A.A.C.).

Now the committee submitted it's a report to the government, and recommended that these bodies can be replaced with a single National Commission for Higher Education (N.C.H.E.).

Other recommendations are as follows:

1. Take away the controlling power of various professional councils like Medical Council, Pharmacy Council, Architecture Council, Dental Council, Nursing Council, Bar Council, over educational matters and restrict them to other administrative and professional activities. The educational affairs be looked after by respective universities, is another important suggestion made by the committee
2. IITs and IIMs to be developed as full-fledged universities.
3. GRE like tests should be evolved for getting admissions at university level.
4. The proposed commission would be asked to identify India's leading 1,500 colleges, so as to upgrade them as universities.
5. All kinds of education meant for teachers will also be an additional responsibility of this commission.
6. Owing to the mushrooming of engineering, management and other technical education colleges, and deemed universities, educational standards have been at dismal level, a threat to quality education and therefore recommended that such existing institutes and universities should be given maximum three years time to improve, else they should be shutdown. At the same time it is recommended that there should be a complete ban on granting status of deemed university to the desirous educational institutions with immediate effect.

The committee further recommended that the proposed National Commission for Higher Education and Research should be created by an Act of Parliament and be headed by a chairman with seven member panel. The appointments of chairman and members should be made by three member committee comprising of Prime Minister, Leader of Opposition and the Chief Justice of Supreme Court of India.

If these recommendations are accepted by the Govt. of India, then I think our colleges will be relieved of unnecessary headache created by multiple agencies like AICTE, PCI, Technical Boards, Universities, etc. who ask repetitive sort of compliance to their satisfaction and thus involve our principals and staff to remain engaged throughout the year, thereby affecting the attention over the quality of education.

Streamlining the uniform admission test like GRE, at university level will bring a great respite among the students. Encouraging IITs and IIMs and other leading colleges to bloom into full-fledged universities will be another boosting measure in imparting the higher education. Hopefully, the new commission will give topmost priority for teachers education programme. Last but not least, the much needed strong measures against dilution of educational norms at the hands of so called deemed universities, will be a shot in the arm for the quality higher education.

Thus it seems to be a right step initiated by Dr. Manmohan Singh, the Prime Minister of India for renovation and rejuvenation of higher education in the country.

The way how the Government functions?

Dear pharmacist colleagues,

You are aware that Maharashtra Pharmacist Association has made/submitted more than twenty correspondence/appeals letters to Hon. President of India, Hon. Governor of Maharashtra, Prime Minister of India, Chief Minister of Maharashtra, various Ministers and Authorities of Government of India and Govt. of Maharashtra, since February, 2008.

To our dismay, most of them have not acknowledged a single line reply till date.

Only in the last week of June, 2009, we received letters from the office of Hon. President of India, New Delhi and Directorate of Technical Education, Maharashtra state, Mumbai- 400 001, which are typical sort of Govt. reply, not understanding the issue at all, and only writing in casual manners, just to close the matter, at their end. We are publishing herewith both these replies for your perusal.

It is very clear that it will take lot of time and hard pursuance with various government offices and authorities for solving our problems and meet the just demands in our favour.

I only appeal, once again to you all colleagues to strengthen the Maharashtra Pharmacist Association by actively participating in its membership drive in massive way, and consolidate our efforts and energy in achieving the goals in shortest possible time.

I guarantee and assure you of certain success in our mission.

B.E.Khomne
President
Maharashtra Pharmacist Association

मंत्रिमण्डल सचिवालय
राष्ट्रपति भवन, नई दिल्ली - ११०००४

CABINET SECRETARIAT

RASHTRAPATI BHAVAN, NEW DELHI- 110004

नं.

No.

No. 1/21/54/2007 - Cab.

दिनांक

Dated:

24.6.2009

To,

Shri. B.E.Khomne,
President,
Maharashtra Pharmacist Association,
2, Gr. Fl., Kiran Society, Dada Patil Marg,
Naupada, Near Rly. Stn. Thane (W) 400 602

Sub : Creation of New Ministry of Pharmaceutical Services.

Sir,

I am directed to refer to you letter No. MPA/0022/08 dated 26.10.2008 addressed to the Hon'ble President of India on the above mentioned subject and to inform that the "Department of Pharmaceuticals" had been created on 01.07.2008. Should you consider it appropriate, you may take up specific issues with the Department, who have already been provided a copy of your letter under reference.

Thanking you,

Yours faithfully,

(K.L.Sharma)
Director (Cabinet)
Tele. No. 2301 5802

**Attention: Students, Teachers, Principals & Management of
Pharmacy Collges**

**Pharmacy Council of India
Combined Councils' Building
Kotla Road, Aiwan – E- Ghalib Marg
New Delhi – 110 002**

Telephone : 011- 23231348, Fax : 011- 23239184
Email : pci@ndb.vsnl.net.in Website : www.pci.nic.in

For the attention of B.Pharm graduates intending to pursue M.Pharm course and all Pharmacy Institutions seeking approval of the Pharmacy Council of India under section 12 of the Pharmacy Act, 1948.

The Pharmacy Council of India is a statutory body constituted under the Pharmacy Act 1948, a Central Act passed by the Parliament to regulate the profession and practice of Pharmacy in the country.

The Pharmacy Council of India has noted with concern that several Universities/Institutions are offering PG programmes in Pharmacy (M.Pharm) without having necessary infrastructure and qualified faculty. The pass outs from such Universities/ Institutions are appointed as teaching faculty in Pharmacy Institutions to teach D.Pharm/B.Pharm/M.Pharm/Pharm.D Students.

Appendix B of Education Regulations 1991 and Pharm. D. Regulations 2008 framed under section 10 of the Pharmacy Act, 1948 provide for appointment of Teaching Staff with recognised qualification and experience for the purposes of teaching the students enrolled to Pharmacy programmes by the Institution desiring approval under section 12 of the Pharmacy Act.

To avoid dilution of educational standards, the council has resolved that in all Institutions which are approved by the PCI u/s 12 of the Pharmacy Act, 1948, appointment of teaching faculty shall be done only with graduates and postgraduates in Pharmacy who have qualified from the Institutions approved under section 12 of Pharmacy Act, 1948.

Hence it is brought to the attention of B.Pharm graduates to be aware of the above decision of the council while making their decision to pursue M.Pharm Programmes.

The Institutions are also advised to appoint teaching faculty only with Graduate and Post Graduate Qualifications in Pharmacy who have qualified from the PCI approved Institutions for consideration of approval under section 12 of the Pharmacy Act, 1948

Registrar-cum-Secretary
Pharmacy Council of India

**Pharmacy Council of India
Combined Councils' Building
Kotla Road, Aiwan – E- Ghalib Marg
New Delhi – 110 002**

Telephone : 011- 23231348,
Email : pci@ndb.vsnl.net.in

Fax : 011- 23239184
Website : www.pci.nic.in

**For the attention of institutions running pharmacy courses (D.Pharm/B.Pharm)
for the purpose of registration as a pharmacist under the pharmacy Act. 1948**

1. The Pharmacy Council of India is a statutory body constituted under the Pharmacy Act 1948, a Central Act passed by the Parliament to regulate the profession and practice of Pharmacy in the country.
2. The Central Council of the PCI has decided as under-
  - a. Institutions intending to start D.Pharm/B.Pharm course are required to apply 9 months in advance of starting the course for year wise consideration of approval by PCI. The above Policy of the PCI will be strictly adhered to w.e.f. 2010-2011 academic session i.e. Institutions intending to start D.Pharm/B.Pharm course from 2010-2011 academic session, should submit the complete SIF in all respects to PCI on or before the cut off date of 15.09.2009 failing which their application will not be considered by the Council on a later date and the consequences thereof shall rest on the Institutions.
  - b. Please note that prior approval of the PCI is essential before starting the D.Pharm/B.Pharm course from the academic year 2010-2011 onwards.
  - c. The applications of Institutions received upto 2009-2010 by the council will be processed as per rules.
  - d. The Institutions that have already started D.Pharm/B.Pharm course but not yet applied to PCI for approval of conduct of course/approval u/s 12 shall apply on or before 15.9.2009 without fail. Any failure on the part of the Institution in not submitting the proposal to PCI mentioned above will be the sole responsibility of the Institution and PCI will not entertain any such applications for consideration on a later date, after the issue of this policy.
  - e. For further details visit the council website: www.pci.nic.in
3. In view of the above it is further clarified that the-
  - a. Institutions which have already started D.Pharm/B.Pharm course shall apply to PCI by 15.09.2009 without fail for consideration of approval for conduct of course/approval under section 12 of Pharmacy Act, 1948. Please note that is the last opportunity.
  - b. Institutions intending to start D.Pharm/B.Pharm course w.e.f. 2010-2011 academic sessions shall apply 9 months in advance of starting the course i.e.

by 15.9.2009 and obtain prior approval of the council before starting of the said course.

Registrar-cum-Secretary
Pharmacy Council of India

**Pharmacy Council of India
Combined Councils' Building
Kotla Road, Aiwan – E- Ghalib Marg
New Delhi – 110 002**

Telephone : 011- 23231348,
Email : pci@ndb.vsnl.net.in

Fax : 011- 23239184
Website : www.pci.nic.in

The Pharmacy Council of India is a statutory body constituted under the Pharmacy Act 1948, a Central Act passed by the Parliament to regulate the profession and practice of Pharmacy in the country.

It has come to the notice of the Pharmacy Council of India that a number of Pharmacy Institutions are functioning in the country without seeking/obtaining recognition/approval from the Pharmacy Council of India. The qualifications obtained by students from such Institutions which are not approved/recognized by the Pharmacy Council, will not entitle such students to register themselves as Pharmacists under Pharmacy Act 1948. The approved pharmacy qualifications for registration as Pharmacist under the Pharmacy Act, 1948 are:

- Diploma in Pharmacy (D.Pharm)
- Bachelor of Pharmacy (B.Pharm)
- Pharm. D. & Pharm. D (Post Baccalaureate)

In view of this, all students aspiring to pursue any course in Pharmacy for the purpose of registration as a Pharmacists under the Pharmacy Act, 1948 should first ensure that the particular institution which they intend to join has been recognised/ approved by the Pharmacy Council of India for the conduct of the course of study/approved u/s 12 of the Pharmacy Act, 1948. The list of such institutions is displayed on the official website of the Council. (www.pci.nic.in)

Registrar-cum-Secretary
Pharmacy Council of India

**Indian Customs Rededicates Itself to Fights Against Drug Abuse and
Illicit Trafficking**

**Come... join the movement International Day Against Drug Abuse and
Illicit Trafficking, 26th June 2009**

Role of Customs Department in fight against Narcotic drug menace

Narcotic drug scenario today world over has acquired a complex dimension. Drugs produced in one region may very often find extensive markets in other regions separated by vast continents and oceans. This entails complex methods of production, packing, concealing and transportation of drugs and chemicals within and across a large number of international borders and reverses movement of money generated as a result thereof. Nothing is left unexplored by drug traffickers or their associates in achieving their nefarious aims. The Drug law enforcement officers are also increasingly being called upon to use their scarce resources to fight this serious menace. The drugs and their derivatives they encounter may vary from natural narcotic drug such as opium, heroin, cannabis, cocaine, etc. to synthetic drugs such as amphetamines, ketamine and precursor chemicals such as acetic anhydride. The concealment methods that have been detected include body concealment, concealment in baggage, post parcels, courier's parcels or in large containers. The legal framework within which the officers have to work is also constantly changing responding to new challenges thrown, now and then, by drug traffickers.

The customs service, by their very presence at the border posts, be they land borders, sea ports or air ports, play a very crucial role the world over in this fight against drug smuggling. For the customs officers, fighting drug trafficking into/out of national border is a daunting task. Very often a significant part of their overall work involves fighting against smuggling of as diverse goods as drugs, wildlife, environmentally sensitive goods and goods susceptible to duty evasions or trade restriction.

The customs officers have acquired a domain knowledge and consequent expertise about the methods of combating smuggling and the best use of human intelligence, scrutinizing of customs documents as well as handling sophisticated technology for the purpose. The other agencies dealing with controlling drug problems have often used this expertise of Customs officers.

Indian Customs not only tackles drug trafficking at the borders but is also mandated to fight this menace within the country. The specialized agency of Indian Customs, i.e. Directorate of Revenue Intelligence (DRI) has booked significant cases of Heroin and Ganja (Cannabis) trafficking within India. The seizures of Heroin by DRI have generally been a major portion of the total seizures during last couple of years.

The Indian Customs, has been in the forefront of fight against drug trafficking. The networking of Indian Customs with other agencies in India and in foreign countries has resulted in interception of a large number of drug consignments and action against prominent drug traffickers both within India and abroad. The Indian customs acknowledges the importance of coordination between various national and international agencies and is an active participant in these efforts to fight drug

trafficking. It actively encourages the informers to provide intelligence about drug trafficking.

It is with pride that on 26th June i.e. " International Day Againsts Drug Abuse and Illicit Trafficking", Indian Customs acknowledges the efforts of its officers in fight against drug trafficking and rededicates itself to fight against drug trafficking in all its dimensions.

Directorate of Publicity and Public Relations Customs, Central Excise & Service Tax C.R.Building, I.P. Estate, New Delhi – 110 109

महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोशिएशनची मागणी

डी.फार्म ला रू. २५.०००/- एवढा मासिक पगार मिळालाच पाहिजे.
बी.फार्म ला रू. ५०,०००/- एवढा मासिक पगार मिळालाच पाहिजे.
एम. फार्म ला रू. १ लाख एवढा मासिक पगार मिळालाच पाहिजे.

आम्ही फार्मासिस्ट आमच्या न्याय मागण्यासाठी लढा देण्यास सिध्द झालो आहोत.

महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोशिएशनचे सभासद बना व आपल्या अडचणी आम्हास सांगा! त्या आपणास सोडवायच्या आहेत.

महाराष्ट्र राज्यात एकही फार्मासिस्ट विनानोकरी राहता कामा नये. प्रत्येक फार्मासिस्ट ला पोटापाण्यासाठी नोकरी मिळून देण्यासाठी महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोशिएशन तत्पर आहे याची खात्री बाळगा.

फार्मासिस्ट चा बुलंद आवाज

"आम्ही फार्मासिस्ट "

Men often become what they believe themselves to be.
If I believe I cannot do something, it makes me incapable of doing it.
But when I believe I can, then I acquire the ability to do it even if I didn't have it in the beginning.

--- Mahatma Gandhi

**To,
The President
Maharashtra Pharmacist Association
3, Gr. Fl, Kiran Society, Dada Patil marg,
Naupada, Thane 400 602**

We would like to advertise in you esteemed magazine, "**Aamhi Pharmacist!**" in format as indicated below;

1. Full page	Rs. 10,000/- per insert
2. Half page	Rs. 5,000/- per insert
3. Quarterly page	Rs. 2,500/- per insert
4. Bottom space of the page (Approximately qtr. page)	Rs. 3,000/- per insert
5. Classifieds (Only for jobs)	Rs. 500/- for 30 words Rs. 100/- for next 10 words.

Subscribe to "**Aamhi Pharmacist!**" for One/Two/Three years :

Issue subscription rates:

		For Institutes For members of MPA	
One year	(12 Issues)	Rs. 1000/-	Rs. 200/-
Two year	(24 Issues)	Rs. 2000/-	Rs. 400/-
Three year	(36 Issues)	Rs. 3000/-	Rs. 600/-

Name:

Designation:

Company Name:

Address:

Tel. No:

Mobile No:

Email:

Cheque/D.D No: _____ dated _____

Drawn on (Bank Name) _____

In favour of "**Maharashtra Pharmacist Association**"

Date:

Signature:

MAHARASHTRA PHARMACIST ASSOCIATION

3, Kiran Society, Gr. Floor, Dada Patil Marg, Naupada, Thane-400 602. Ph.No.022-25341613.

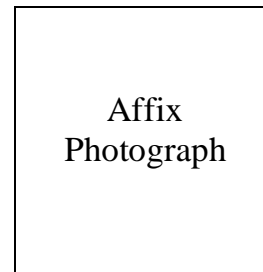
E-Mail-admin@mahapharma.com Website-www.mahapharma.com

Membership Form

Note: Please sign within the box, in BLACK ink only.

Affix
Photograph

Name:

Date of Birth:

Gender: Male/Female Blood Group:

Your First Pharmacy Qualification: D.Pharm./B.Pharm. Year of Passing:

(Applicable for those who have passed D.Pharm./B.Pharm.)

Please mark ✓ for your current class: I II III IV of
D.Pharm./B.Pharm.

(Applicable for students of D.Pharm./B.Pharm.)

Name of College & Address :

Higher/Additional Qualification:

Present Job /Activity and Address :

Residential Address:

E-Mail:

Mobile No.:

Tel.No.:

I enclose a cheque /D.D.no. drawn on

in favour of **MAHARASHTRA PHARMACIST ASSOCIATION**

Note: Membership fee is Rs. 1000/- for pharmacist & Rs.500/- for student.

Date:

Signature:

सर्व औषधी दुकाने / रूग्णालये/ औषधी कंपनी / क्लिनिकल रिसर्च ऑर्गनायझेशन
च्या माहितीसाठी

आपणास डी.फार्म/बी.फार्म/एम.फार्म फार्मासिस्ट जॉब करीता हवे असल्यास महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोशिएशन कडे नोंदणी करा. चांगले उमेद्वार आपणास मिळवून देण्यासाठी असोशिएशन निश्चित प्रयत्न करेल.

नोकरी / जॉबसाठी सुवर्ण संधी

प्रिय फार्मासिस्ट मित्रांनो!

आपणास नव्यानेच नोकरी करावयाची असेल अथवा सध्याची नोकरी सोडून दुसरीकडे चांगला जॉब मिळवायचा असेल तर कृपया महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोशिएशन कडे त्वरीत नोंदणी करा.

फार्मासिस्ट मित्रांना आवाहन !

डिप्लोमा अथवा डिग्री, आपण सर्व फार्मासिस्ट एकच आहोत हे लक्षात ठेवा.

फार्मासिस्ट कोणत्याही क्षेत्रात काम करित असला, तो कोणत्याही पदावर काम करित असला, तो तरुण किंवा वरिष्ठ असला, स्त्रि अथवा पुरुष असला, विद्यार्थी किंवा शिक्षक असला, शेवटी तो फार्मासिस्ट आहे हे लक्षात ठेवा.

आपल्या वैयक्तिक कल्याणासाठी, फार्मसी व्यवसायाच्या उत्कर्षासाठी व लोकांच्या आरोग्य सेवेसाठी एकत्र येवून काम करण्यासाठी हिच वेळ योग्य आहे.

तेव्हा महाराष्ट्रातील सर्व फार्मासिस्ट मित्रांना आवाहन करण्यात येते की त्यांनी हजारांच्या संख्येने महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोशिएशन चे सभासद व्हावे.

महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोशिएशन चे सभासद बना व न्याय मिळविण्यासाठी एकत्र येवून आणि संघटीत होवून लढण्यासाठी सज्ज व्हा !

फार्मासिस्ट मित्रांनो

जिवनात सर्व जण कुठले न कुठले ध्येय जपत असतात.

करीअर कोणतेही निवडलेले असो आपण सर्वांना फार्मासिस्ट असल्याचा रास्त अभिमान आहे हे लक्षात ठेवा

फार्मसी व्यवसायामुळे आपण मोठे झालो आहोत किंवा होणार आहोत याचा विसर पडू देऊ नका तेव्हा या फार्मसी व्यवसायाला भारत देशामध्ये सर्वोच्च स्थान मिळवून देण्यासाठी कटिबद्ध होवू या.

चला तर मग सर्व प्रथम महाराष्ट्र फार्मासिस्ट असोशिएशनचे सभासद बनू या !

Shraddhanjali

With profound grief we inform that our most beloved colleague Dr. M. Venkateswarlu, former Drugs Controller General of India, left for his heavenly abode after a tragic heart attack on 28th June, 2009.

Deeply mourned by all members of Maharashtra Pharmacist Association.

**Printed, published and edited by Shri. B.E.Khomne Published from 103, Vakratunda,
1st Fl., A-wing, Bhakti mandir Rd., Panchpakhadi, Thane 400 602**

Email: bekhomne@yahoo.co.in Tel: 25341613 Mob: 9322235306 and printed from
M/s Maharashtra Printers and Advtisers, Classic Plaza, Gokhale Road, Naupada,
Thane 400 602 Te: 25408299